Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
комунального некомерційного підприємства «Одеська обласна дитяча клінічна лікарня» Одеської обласної ради»**

21.10.2026

м. Київ, 2026

І. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19[1], 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 21.10.2026 групою національного превентивного механізму (далі – НПМ) здійснено відвідування комунального некомерційного підприємства «Одеська обласна дитяча клінічна лікарня» Одеської обласної ради» (далі – лікарня, заклад, КНП).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НМП:

Любченко Наталія Михайлівна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Русавська Оксана Олексіївна, головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров'я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Ціомік Олександр Вадимович, експерт в галузі психіатрії (лікар-психіатр);

Шетанкова Надія Михайлівна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Заклад знаходиться за адресою: вул. Віталія Нестеренка, 3, м. Одеса, Одеська область, 65031.

Керівництво: Удовиченко Ольга Федорівна – генеральний директор.

Комунальне некомерційне підприємство «Одеська обласна дитяча клінічна лікарня» Одеської обласної ради» є надкластерним багатопрофільним закладом охорони здоров'я, який створено з метою реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я шляхом надання спеціалізованої медичної та реабілітаційної допомоги дитячому населенню у стаціонарних та амбулаторних умовах, у якого наявні ресурси та технології, орієнтовані на забезпечення медичного обслуговування у найбільш складних та/або рідкісних випадках захворювань дитячого населення всього госпітального округу, а також для вжиття заходів з профілактики захворювань та підтримки громадського здоров'я.

Загальна проєктна потужність лікарні – 435 ліжок. У структурі закладу функціонують наступні стаціонарні відділення:

- нейрохірургічне відділення – на 20 пацієнтів;
- відділення соматично-судинної хірургії – на 10 пацієнтів;
- урологічне відділення – на 25 пацієнтів;
- відділення гострої соматичної хірургії – на 40 пацієнтів;
- ортопедо-травматологічне відділення – на 35 пацієнтів;
- отоларингологічне відділення – на 20 пацієнтів;
- відділення загальної хірургії – на 35 пацієнтів;

- відділення екстреної травматологічної та хірургічної допомоги – на 5 пацієнтів;
- відділення анестезіології та інтенсивної терапії – на 15 пацієнтів;
- палати інтенсивної терапії соматично-судинної хірургії – на 3 пацієнтів;
- педіатричне відділення для дітей старшого віку – на 45 дітей;
- приймально-діагностичне інфекційне відділення – на 30 пацієнтів;
- відділення патології новонароджених – на 20 пацієнтів;
- педіатричне відділення – на 40 пацієнтів;
- відділення реабілітації та неврології – на 40 пацієнтів;
- гематологічне відділення – на 25 пацієнтів;
- кардіоревматологічне відділення – на 20 пацієнтів;
- психіатричне відділення – на 25 пацієнтів;
- відділення інтенсивної терапії новонароджених – на 12 пацієнтів.

Крім того, у структурі лікарні функціонують відділення рентгенодіагностики, лікарняний банк крові, Центр ментального здоров'я, консультативна поліклініка, клініко-діагностична лабораторія, а також відділення інструментальних методів дослідження та лікування.

Основним завданням закладу є орієнтація на пацієнта, своєчасність та якість медичної допомоги, створення безпечних умов для пацієнта, дотримання принципів справедливості, ефективності й раціональності. Забезпечення впровадження сучасних методів лікування, реабілітації та підтримки ментального здоров'я.

КНП працює за договором з Національною службою здоров'я України укладеним на 3 роки з 01.01.2025 по 31.12.2027 за 17 пакетами медичних послуг.

За пакетом медичних послуг «Психосоціальна та психіатрична допомога дорослим та дітям, що надається в центрах ментального (психічного) здоров'я мультидисциплінарними командами в амбулаторних умовах» протягом 9 місяців 2026 року забезпечена допомога 174 пацієнтам, надано 350 послуг.

За пакетом медичних послуг «Психіатрична допомога дорослим та дітям у стаціонарних умовах» за 9 місяців 2026 року допомогу отримали – 608 пацієнтів.

За інформацією, наданою адміністрацією лікарні, на день відвідування, кількість штатних одиниць закладу становить 935, з яких 68,5 є вакантними, що відповідає близько 7,3 % загальної кількості штатних одиниць.

Лікарня має витяг відомостей з Ліцензійного реєстру Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ) від 16.09.2026 за спеціальностями фахівців з реабілітації: ерготерапія, фізична терапія, клінічна психологія, терапевт мови та мовлення; за спеціальностями: організація і управління охороною здоров'я, акушерство і гінекологія, дитяча алергологія, дитяча анестезіологія, бактеріологія, дитяча гастроентерологія, дитяча гематологія, генетика медична, дитяча дерматовенерологія, дієтологія, дитяча ендокринологія, ендоскопія, епідеміологія, клінічна імунологія, дитяча імунологія, дитячі інфекційні хвороби, дитяча кардіоревматологія, клінічна лабораторна діагностика, генетика лабораторна, лабораторна імунологія, клінічна біохімія, дитяча неврологія, дитяча нефрологія, дитяча нейрохірургія, дитяча онкологія, дитяча ортопедія і травматологія, дитяча отоларингологія, дитяча офтальмологія, педіатрія,

неонатологія, дитяча психіатрія, дитяча пульмонологія, рентгенологія, дитяча стоматологія, сурдологія, терапія, підліткова терапія, трансфузіологія, ультразвукова діагностика, дитяча урологія, фізіотерапія, функціональна діагностика, дитяча хірургія, хірургія серця і магістральних судин, фізична та реабілітаційна медицина; за спеціальностями молодших спеціалістів з медичною освітою: сестринська справа, сестринська справа (операційна), рентгенологія, лабораторна справа (гігієна), лабораторна справа (клініка);

У закладі наявний витяг з ліцензійного реєстру на право здійснення господарської діяльності з обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів (придбання, зберігання, перевезення, використання та знищення), затверджену наказом Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками від 29.08.2026.

Лікарня уклала договір з Товариством з обмеженою відповідальністю «НАУКОВО-ВИРОБНИЧА КОМПАНІЯ «УКРЕКОПРОМ» про надання послуг з управління відходами від 01.05.2026 № 107-26.

КНП надано протокол дослідження якості води від 26.05.2026 згідно якого вода відповідає ДСанПіН 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною».

У закладі охорони здоров’я організація харчування пацієнтів здійснюється із залученням послуг кейтерингу відповідно до договору від 14.01.2026 № 12-26 з Товариством з обмеженою відповідальністю «ФАБРИКА СМАКУ». Харчування пацієнтів забезпечується чотири рази на день згідно до встановленого режиму харчування. За наявності медичних показань та з урахуванням стану здоров’я пацієнтів передбачено можливість організації дієтичного харчування відповідно до їхніх індивідуальних потреб і призначень лікаря.

Організація харчування забезпечується з дотриманням встановлених вимог до якості та безпечності харчових продуктів, належних умов приготування, транспортування, зберігання та видачі готових страв.

У лікарні з 01.07.2025 функціонує відділення дитячої психіатрії, діяльність якого спрямована на забезпечення надання спеціалізованої психіатричної допомоги дітям, які потребують відповідного медичного супроводу та лікування. У відділенні створено умови для перебування пацієнтів і організації лікувального процесу з урахуванням їхнього віку та індивідуальних потреб (фото 1, 2, 3).

Під час відвідування особливу увагу приділено питанням додержання прав дітей, які перебувають на лікуванні у психіатричному відділенні, забезпеченню належних умов їх перебування, доступності медичної допомоги, безпечності лікарняного середовища, організації цивільного захисту та готовності закладу до роботи в умовах воєнного стану.

Позитивний досвід, який може бути поширений в інших лікувальних закладах.

За попередні два роки в лікарні суттєво оновлено матеріально-технічну базу, зокрема придбано сучасне медичне обладнання: цифровий рентгенівський

апарат, три апарати штучної вентиляції легень, операційний стіл, сучасну лапароскопічну стійку, безтіньові операційні лампи, інкубатор, шейкер для тромбоцитів, низькотемпературну морозильну камеру та медичний холодильник для зберігання фармакологічних препаратів.

Крім того, лікарню оснащено реабілітаційним обладнанням, зокрема стельовими підйомниками, біговою доріжкою, сходами з похилою поверхнею для тренування ходьби, а також роторами для відновлення рухових функцій верхніх і нижніх кінцівок, у тому числі у пацієнтів, які перебувають на тривалому постільному режимі. Також заклад забезпечено іншим необхідним медичним обладнанням.

У хірургічних відділеннях лікарні функціонує сім операційних, три з яких призначені для проведення лапароскопічних оперативних втручань та оснащені відповідною сучасною апаратурою.

У лікувальній практиці застосовуються високотехнологічні методи хірургічного лікування, зокрема шляхом упровадження лапароскопічних втручань на різних органах і тканинах. Проводяться лапароскопічні апендектомії та холецистектомії, оперативні втручання з приводу діафрагмальних гриж, захворювань органів малого таза та сечостатевої системи. Крім того, здійснюється металоостеосинтез переломів, а також надається допомога пацієнтам із невідкладними хірургічними та травматологічними станами.

У процесі лікування пацієнтів із травматологічними захворюваннями та ушкодженнями постійно вдосконалюються методики металоостеосинтезу, що сприяє скороченню тривалості перебування пацієнтів у стаціонарі, зменшенню періоду відновлення та покращенню функціональних результатів лікування.

У закладі створено лікарняний банк крові, який забезпечує достатній запас плазми та компонентів крові всіх груп для надання невідкладної допомоги та лікування хворих з різною патологією. Також медичним персоналом надається невідкладна допомога за такими напрямками, як кардіохірургія, педіатрія, нейрохірургія, травматологія, загальна хірургія, урологія, отоларингологія, інфекційні захворювання.

Введений в роботу апарат високотехнологічної ангіографії для надання допомоги дітям від народження, які мають захворювання серцево-судинної системи, судин головного мозку та вроджені вади розвитку.

На даний час у відділеннях КНП забезпечено функціонування централізованої системи подачі кисню, а також наявна достатня кількість кисневих концентраторів.

У підвальному приміщенні лікарні облаштовано укриття (фото 4, 5, 6), що підтверджується актом оцінки об’єкта (будівлі, споруди, приміщення) щодо можливості його використання для укриття населення як найпростішого укриття від 03.10.2024.

Відповідно до зазначеного акту, за результатами проведеного огляду встановлено, що підвальне приміщення лікувального корпусу «В» рекомендовано до використання для укриття населення як найпростіше укриття та включення до фонду захисних споруд цивільного захисту з урахуванням рекомендацій щодо організації укриття в об’єктах фонду захисних споруд

цивільного захисту. Укриття забезпечено місцями для сидіння та відпочинку, санвузлами, Wi-Fi і запасами питної води. В укритті 9-поверхового корпусу передбачено операційну для надання невідкладної медичної допомоги під час ракетно-дронових атак.

Крім того лікарня має сучасну газову котельну, пральну та насосну станцію, архів, гараж, та складські приміщення.

Лікувальні корпуси облаштовані зручними сучасними пандусами (фото 7), кнопками виклику медичного персоналу, інформаційними стендами щодо розташування відділень та кабінетів, таблицями шрифтом Брайля та додатком з перекладу жестової мови WordCraft. Лікарня пройшла експертизу та має технічні експертні висновки про відповідність основним вимогам щодо доступності приміщень для пацієнтів.

У закладі розроблені та впроваджені протоколи лікування та маршрути пацієнта за нозологіями, впроваджена система інфекційного контролю, затверджена номенклатура стандартів операційних процедур. В лікарні регулярно проводиться перегляд Протоколів лікування хворих та Стандартів операційних процедур.

Лікарня підтвердила вищу акредитаційну категорію, про що свідчить акредитаційний сертифікат від 14.10.2024 № 1748 дійсний до 13.10.2027.

За 9 місяців 2026 року в лікарні проведено:

відкриття відремонтованого в рамках співпраці з Міжнародною агенцією Організація Об’єднаних Націй з питань міграції сучасного приймального відділення екстреної травматологічної та хірургічної допомоги дітям з блоком невідкладної допомоги Emergency Room;

відбулось викриття відремонтованого відділення серцево-судинної хірургії, в якій створено нову сучасну рентген-операційну, де встановлено високотехнологічний апарат для ангіографії, персонал відділення пройшов навчання, проведено 64 оперативних втручання, з них 28 – дітям до 1 року;

відкрите відділення спеціалізованої допомоги дітям старшого віку після ремонту, проведеного за участю благодійників;

на разі на завершальному етапі перебуває реконструкція приміщення Центру ментального здоров’я (фото 8), яка проводиться міжнародними партнерами Expertise France.

В лікарні постійно проводяться роботи з покращення умов перебування пацієнтів та благоустрою території лікарні. Для потреб пацієнтів дитячого психіатричного відділення облаштовано ігровий майданчик, який створює можливості для організації дозвілля дітей, їхньої ігрової діяльності та сприяє емоційному розвантаженню й підтриманню психоемоційного благополуччя під час перебування у закладі (фото 9).

Заклад забезпечений лікарськими засобами, виробами медичного призначення, а також мийними та дезінфікуючими засобами відповідно до поточних потреб. Наявні матеріально-технічні ресурси є достатніми для забезпечення безперервного планового лікувально-діагностичного процесу в структурних підрозділах лікарні та підтримання регламентованого санітарно-епідеміологічного режиму.

Відділення лікарні оснащені сучасним високотехнологічним обладнанням, що відповідає актуальним стандартам медичної допомоги. Зазначене підвищує ефективність лікування, забезпечує можливість оперативного реагування на критичні стани пацієнтів та позитивно впливає на якість і своєчасність надання медичних послуг.

У психіатричному відділенні створені належні умови для перебування дітей та їх законних представників. Палати перебувають у задовільному санітарно-технічному стані, забезпечені необхідним інвентарем, медичним обладнанням для комфортного лікування (фото 10). Облаштування простору закладу спрямоване на створення дружнього до дитини середовища, забезпечення психологічного комфорту та організацію дозвілля пацієнтів, що сприяє їхньому ефективному психоемоційному відновленню під час тривалого лікування. Приміщення лікарні доглянуті, чисті, регулярно проводиться прибирання та дотримання санітарно-гігієнічних вимог.

Пацієнтам надається допомога згідно галузевих стандартів та клінічних протоколів розроблених на засадах доказової медицини.

КНП включено до переліку об’єктів критичної інфраструктури. У закладі розроблено паспорт безпеки та плани захисту від наявних загроз. Для забезпечення безперервної роботи лікарні передбачено 9 дизельних генераторів, 5 переносних бензинових генераторів, 9 систем накопичення енергії Tesla Powerwall 2.0 та 20 зарядних станцій EcoFlow. У 9-поверховому корпусі встановлено сонячну електростанцію потужністю 34 кВт, а в 5-поверховому корпусі триває монтаж сонячної електростанції потужністю 130 кВт.

Автономне теплопостачання забезпечується власною газовою котельнею потужністю 7,5 МВт. Для резервного теплопостачання опрацьовується питання встановлення котельні на пелетах. Для автономного водопостачання облаштовано резервуари технічної води загальним об’ємом 80 000 літрів, наявні запаси питної води та триває робота з підключення водозабірної свердловини.

З метою забезпечення безперебійного зв’язку заклад має внутрішню автоматичну телефонну станцію, радіостанції, основний та резервний інтернет-провайдер, а також термінал Starlink.

З метою підвищення рівня безпеки пацієнтів і медичного персоналу в умовах воєнного стану на вікнах приміщень відділень інтенсивної терапії, операційних блоків, приймальних відділень, а також частково палат стаціонарних відділень закладу встановлено спеціальну бронеплівку. Її застосування спрямоване на зменшення ризику травмування людей унаслідок можливого пошкодження скління, зокрема утворення та розльоту уламків скла під час вибухової хвилі або інших небезпечних впливів. Зазначені заходи мають особливе значення для приміщень, у яких перебувають пацієнти у тяжкому стані, проводяться оперативні втручання та надається невідкладна медична допомога, оскільки дають змогу додатково підвищити рівень захищеності осіб, які через стан здоров’я можуть бути обмежені в можливості самостійно залишити небезпечне приміщення.

У разі тривалого припинення електропостачання (блекауту) в закладі передбачено розгортання пункту незламності, який забезпечуватиме можливість

перебування пацієнтів, їхніх законних представників та працівників закладу в умовах відсутності електроенергії. Функціонування такого пункту спрямоване на забезпечення базових потреб людей, створення належних умов для тимчасового перебування та підтримання безпеки в умовах надзвичайних ситуацій, пов'язаних із порушенням електропостачання. Розгортання пункту незламності дає змогу організувати належне реагування на тривалі перебої в роботі електромережі та сприяти безперервності функціонування КНП в умовах воєнного стану.

У закладі належним чином організовано систему управління медичними відходами (фото 11, 12). Їх збирання здійснюється роздільно безпосередньо у місцях утворення, з використанням спеціально призначених та промаркованих ємностей (контейнерів, мішків/пакетів). Забезпечується недопущення змішування небезпечних та інших видів відходів, а небезпечні медичні відходи після первинного роздільного збирання належним чином пакуються, маркуються та передаються для подальшого оброблення/видалення відповідно до встановлених вимог.

Тимчасове зберігання медичних відходів організовано у спеціально визначеному для цього місці з дотриманням вимог щодо безпеки, обмеження доступу сторонніх осіб та належного поводження з контейнерами. Така організація поводження з медичними відходами відповідає вимогам Державних санітарних норм та правил «Порядок управління медичними відходами, у тому числі вимоги щодо безпечності для здоров'я людини під час утворення, збирання, зберігання, перевезення, оброблення таких відходів», затверджених наказом МОЗ від 31.10.2024 № 1827. У закладі забезпечено функціонування системи управління медичними відходами, яка передбачає їх роздільне збирання та належне маркування, переміщення до спеціально визначених місць тимчасового зберігання та подальшу передачу суб'єкту господарювання у сфері управління відходами для їх подальшого відновлення або видалення.

Таким чином, в лікарні забезпечено належне та безпечне поводження з медичними відходами на всіх етапах їх первинного збирання і тимчасового зберігання, що відповідає вимогам чинного законодавства України та сприяє запобіганню ризикам для здоров'я пацієнтів, працівників закладу і довкілля.

Водночас у лікарні наявні проблемні питання, які потребують комплексного вирішення з метою забезпечення належних умов надання медичної допомоги, безпеки пацієнтів і персоналу та безперебійного функціонування закладу, зокрема:

ремонт приміщень та будівель: капітальний ремонт операційного блоку приймального відділення екстреної травматологічної та хірургічної допомоги, покрівель і фасадів будівель, підвального приміщення 2-го корпусу для облаштування найпростішого укриття;

модернізація інженерних мереж: заміна котлів газової котельні, ремонт тепломереж, тепловузлів і каналізаційної системи, реконструкція електрощитових та електромереж ліфтового обладнання;

оновлення медичного обладнання: забезпечення лікарні сучасним діагностичним і лікувальним обладнанням, зокрема апаратами ультразвукової

діагностики експертного класу з доплером, магнітно-резонансним томографом, наркозними станціями, апаратами штучної вентиляції легень, у тому числі для новонароджених із масою тіла від 500 гр. (турбінний), та сучасними лабораторними аналізаторами (бактеріологічним та гематологічним);

посилення пожежної безпеки: капітальний ремонт протипожежного водопроводу та насосної, облаштування аварійного освітлення і системи блискавкозахисту 2-го поверху будівлі;

захист критичної інфраструктури: встановлення габіонів, захисних ролетів, бронеплівки на вікнах і систем відеоспостереження для підвищення рівня безпеки закладу.

Розв'язання зазначених питань потребує залучення відповідного фінансування та поетапної реалізації технічних і будівельних заходів, що сприятиме підвищенню безпеки лікарняного середовища, покращенню якості медичної допомоги та забезпеченню безперервності роботи закладу.

Разом з тим під час відвідування виявлені окремі недоліки у роботі закладу, які можуть призвести до порушення прав пацієнтів.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

1. Під час вивчення медичної документації виявлено невідповідність листків лікарських призначень, які використовуються у закладі охорони здоров'я, вимогам до ведення первинної медичної документації, зокрема щодо їх форми (фото 13).

Відповідно до наказу МОЗ від 29.05.2013 № 435 «Про затвердження форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров'я, які надають амбулаторно-поліклінічну та стаціонарну допомогу населенню, незалежно від підпорядкування та форми власності» затверджено форму первинної облікової документації № 003-4/о «Листок лікарських призначень» та інструкцію щодо її заповнення.

Зазначена форма призначена для документування призначеного пацієнтові медикаментозного лікування, методів обстеження, дієтичного харчування, фізіотерапевтичних та інших процедур. Інструкцією передбачено внесення лікарем відповідних записів із зазначенням дат призначення та виконання, а також здійснення медичними працівниками відміток про виконання призначень.

Крім того, відповідно до пункту 28 Інструкції щодо заповнення форми первинної облікової документації № 003/о «Медична карта стаціонарного хворого № ___», затвердженої наказом МОЗ від 14.02.2012 № 110, призначення лікуючого лікаря відображаються у щоденнику медичної карти стаціонарного хворого та у формі № 003-4/о «Листок лікарських призначень».

Використання бланків, які не відповідають установленим вимогам до відповідної форми медичної документації, за умови підтвердження такої невідповідності, створює ризики неналежної фіксації лікарських призначень, ускладнює контроль за своєчасністю та повнотою їх виконання, а також може негативно впливати на безперервність лікувального процесу, наступність

медичної допомоги та можливість перевірки обґрунтованості призначеної терапії.

Виявлені недоліки потребують приведення медичної документації у відповідність до вимог чинного законодавства, забезпечення використання належної форми листка лікарських призначень та дотримання встановленого порядку її заповнення.

Водночас під час підготовки звіту закладом вжиті заходи щодо усунення виявленого недоліку: бланки листка лікарських призначень застарілого зразка вилучено з використання, натомість розмножено достатню кількість бланків за формою, затвердженою наказом МОЗ від 29.05.2013 № 435. На підтвердження вжитих заходів закладом надіслано фотозвіт (фото 14).

2. У ході відвідування виявлено випадки тривалого перебування дітей у закладі, зокрема близько одного року, без належного та своєчасного вирішення питання щодо визначення оптимальної форми їх подальшого влаштування з урахуванням соціального статусу, життєвих обставин, стану здоров'я, індивідуальних потреб та найкращих інтересів кожної дитини.

При цьому адміністрацією лікарні вживалися заходи для вирішення зазначеного питання: заклад неодноразово звертався до Департаменту охорони здоров'я Одеської обласної державної адміністрації та Служби у справах дітей Одеської обласної державної адміністрації з метою сприяння у визначенні подальшого влаштування дітей. Однак, незважаючи на вжиті лікарнею заходи та направлені звернення, на момент відвідування діти продовжували перебувати у стаціонарному відділенні, а питання щодо визначення належної форми їх подальшого влаштування залишилося невирішеним.

За наявною інформацією, подальше перебування зазначених дітей у відділенні закладу охорони здоров'я не зумовлене необхідністю продовження стаціонарного лікування та не відповідає їхнім актуальним соціальним потребам. За таких обставин лікарня фактично продовжує виконувати функцію тимчасового місця перебування дітей, тоді як питання забезпечення їхнього подальшого життєвого влаштування, соціального супроводу та виховання в належному середовищі своєчасно не вирішується.

Така ситуація створює ризик фактичного перетворення тимчасового перебування дітей у закладі на тривале утримання. Перебування дітей у стаціонарному відділені закладу охорони здоров'я за відсутності відповідних медичних показань може негативно впливати на їх емоційний стан, психосоціальний розвиток, формування навичок самостійності та соціальної взаємодії. Обмеження можливостей для повноцінного спілкування з однолітками, участі у звичайному повсякденному житті, розвитку соціальних навичок і формування сталих емоційних зв'язків може ускладнювати подальшу адаптацію дітей до сімейного середовища або іншої відповідної форми влаштування.

Тривале перебування дітей у лікарні за відсутності належної динаміки у вирішенні питання їх подальшого влаштування зберігається навіть після неодноразового інформування уповноважених органів про необхідність вжиття відповідних заходів. Це свідчить про недостатню результативність міжвідомчої

взаємодії та необхідність забезпечення належної координації дій суб'єктів, відповідальних за захист прав дітей, з метою своєчасного визначення індивідуального плану подальшого влаштування кожної дитини.

Відповідно до Закону України «Про охорону дитинства» забезпечення найкращих інтересів дитини, захист її прав та створення умов для повноцінного фізичного, психічного, інтелектуального й соціального розвитку є одним з основних напрямів державної політики у сфері охорони дитинства. Реалізація цих принципів передбачає не лише забезпечення безпеки та належного догляду за дитиною, а й створення умов для її повноцінного розвитку, соціалізації та виховання в сімейному середовищі.

Тривале перебування дитини у стаціонарному закладі без належної необхідності та без своєчасного визначення її подальшого життєвого влаштування може не відповідати зазначеним принципам, якщо таке перебування не зумовлене об'єктивними обставинами та не супроводжується ефективними заходами щодо забезпечення прав, потреб і найкращих інтересів дитини.

Правове регулювання цього питання конкретизовано постановою Кабінету Міністрів України від 02.10.2026 № 1212, якою затверджено Порядок організації соціального захисту дитини, тимчасово влаштованої на цілодобове перебування до закладу незалежно від типу, форми власності та підпорядкування, та її підготовки до повернення у свою сім'ю, влаштування до сімейної форми виховання, в умови, наближені до сімейних, або усиновлення. Зазначений Порядок спрямований на забезпечення пріоритетності виховання дитини в сім'ї, дотримання її найкращих інтересів та реалізацію права на виховання в сімейному середовищі у найкоротші строки, необхідні для прийняття обґрунтованого рішення щодо подальшого влаштування.

Крім того, постановою Кабінету Міністрів України від 01.08.2020 № 585 «Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах» передбачено механізм взаємодії органів державної влади, органів місцевого самоврядування, закладів охорони здоров'я, освіти та соціального захисту населення щодо виявлення дітей, які потребують допомоги, оцінювання їхніх потреб та організації відповідних заходів соціального захисту.

За таких обставин тривале перебування дітей у лікарні потребує належного міжвідомчого реагування з боку уповноважених органів, зокрема проведення або актуалізації оцінювання індивідуальних потреб кожної дитини, з'ясування причин, які перешкоджають її поверненню до сім'ї або влаштуванню до іншої відповідної установи чи сімейної форми виховання, визначення відповідальних суб'єктів, конкретних строків і заходів, спрямованих на вирішення питання подальшого влаштування.

Водночас, неодноразові звернення адміністрації лікарні до уповноважених органів, які не призвели до фактичного вирішення питання, свідчать про необхідність посилення координації між Департаментом охорони здоров'я Одеської обласної державної адміністрації, Службою у справах дітей Одеської обласної державної адміністрації та іншими компетентними суб'єктами. Така взаємодія має бути спрямована на усунення організаційних перешкод,

забезпечення безперервності соціального супроводу та прийняття своєчасних рішень щодо кожної дитини з урахуванням її індивідуальних потреб і найкращих інтересів.

Таким чином, виявлені випадки тривалого перебування дітей у стаціонарному закладі охорони здоров'я без об'єктивної необхідності та своєчасного вирішення питання щодо їх подальшого влаштування, попри неодноразові звернення адміністрації лікарні до відповідних уповноважених органів, свідчать про наявність недоліків в організації міжвідомчої взаємодії та забезпеченні соціального захисту дітей. Продовження такого перебування може негативно позначатися на соціалізації, психосоціальному розвитку та адаптації дітей, а також створювати ризик обмеження їхнього права на виховання в сімейному середовищі.

Зазначене потребує вжиття невідкладних і результативних заходів Департаментом охорони здоров'я Одеської обласної державної адміністрації, Службою у справах дітей Одеської обласної державної адміністрації та іншими компетентними суб'єктами щодо індивідуального визначення подальшого влаштування кожної дитини, встановлення чітких строків реалізації відповідних рішень та забезпечення належного соціального супроводу з дотриманням її найкращих інтересів і вимог чинного законодавства.

3. У відділеннях лікарні незабезпечено розміщення інформаційних стендів із відомостями про порядок реалізації права пацієнтів та/чи їх законних представників на звернення, подання заяв і скарг у разі порушення їхніх прав, неналежного надання медичної допомоги або незгоди з її якістю, обсягом чи своєчасністю. Зокрема, відсутня інформація про контактні номери телефонів, адреси електронної пошти та поштові адреси керівництва лікарні, відповідальних посадових осіб закладу, відповідного органу управління у сфері охорони здоров'я, а також Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Відповідно до статті 40 Конституції України кожен має право направляти індивідуальні чи колективні письмові звернення або особисто звертатися до органів державної влади, органів місцевого самоврядування та посадових і службових осіб цих органів, які зобов'язані розглянути звернення й надати обґрунтовану відповідь у встановлений законом строк. Статті 3, 5 та 7 Закону України «Про звернення громадян» визначають види звернень, вимоги до їх подання та обов'язок відповідних суб'єктів забезпечувати їх об'єктивний і своєчасний розгляд.

Відсутність у доступних для пацієнтів місцях відповідної інформації ускладнює реалізацію права на звернення та використання передбачених законодавством механізмів захисту. Особливо це стосується пацієнтів, які потребують допомоги у відстоюванні своїх прав, а також їхніх законних представників, які повинні мати можливість повідомити керівництво закладу або компетентні органи про обставини, що можуть свідчити про порушення прав людини.

Інформація такого характеру має бути актуальною, повною, викладеною у зрозумілій формі та розміщеною у видимих і доступних для ознайомлення

місцях, із зазначенням конкретних способів зв’язку та порядку звернення залежно від характеру питання.

Зазначене не узгоджується із загальними принципами забезпечення права на охорону здоров’я, визначеними Основами законодавства України про охорону здоров’я, та свідчить про неналежну організацію роботи лікарні в частині інформування пацієнтів про способи захисту їхніх прав.

Таким чином, відсутність належного інформаційного забезпечення обмежує практичну доступність механізмів подання звернень і скарг та створює ризик несвоєчасного виявлення і припинення порушень прав пацієнтів, зокрема права на охорону здоров’я, належну медичну допомогу та повагу до людської гідності.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Одеській обласній військовій адміністрації:

вжити заходів, спрямованих на усунення виявлених у ході реалізації функцій національного превентивного механізму наведених порушень прав людини та недопущення катувань, інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання у комунальному некомерційному підприємстві «Одеська обласна дитяча клінічна лікарня» Одеської обласної ради»;

забезпечити контроль за дотриманням прав людини і громадянина, реалізацію законних прав та інтересів пацієнтів на охорону здоров’я та медичної допомоги у комунальному некомерційному підприємстві «Одеська обласна дитяча клінічна лікарня» Одеської обласної ради».

Службі у справах дітей Одеської обласної державної адміністрації:

невідкладно спільно зі службами у справах дітей відповідних територіальних громад, адміністрацією закладу охорони здоров’я, органами опіки та піклування й іншими уповноваженими суб’єктами забезпечити вивчення обставин тривалого перебування дітей у стаціонарному закладі охорони здоров’я, з’ясувати причини, що перешкоджають вирішенню питання їх подальшого влаштування, та вжити вичерпних заходів для усунення виявлених організаційних перешкод;

забезпечити проведення або актуалізацію оцінювання індивідуальних потреб кожної дитини з урахуванням її правового та соціального статусу, сімейних обставин, стану здоров’я, віку, рівня розвитку, наявності родинних зв’язків та інших обставин, що мають значення для визначення оптимальної форми подальшого влаштування;

за результатами оцінювання індивідуальних потреб кожної дитини забезпечити розроблення та реалізацію індивідуального плану соціального захисту, передбачивши конкретні заходи, відповідальних виконавців і строки їх виконання, а також визначивши оптимальну форму подальшого влаштування

дитини відповідно до вимог законодавства та з дотриманням принципу пріоритетності сімейного виховання;

вжити заходів щодо встановлення місцезнаходження батьків або інших законних представників дітей, з'ясування можливості та доцільності повернення дітей до сім'ї, оцінювання умов для їх безпечного проживання, а за відсутності такої можливості – забезпечення своєчасного вирішення питання щодо влаштування до сімейних форм виховання або інших відповідних форм догляду, передбачених законодавством;

забезпечити належну міжвідомчу взаємодію зі структурними підрозділами Одеської обласної державної адміністрації з питань охорони здоров'я, соціального захисту населення, службами у справах дітей, органами опіки та піклування, закладами соціального захисту дітей та іншими компетентними суб'єктами з метою узгодження дій, оперативного обміну необхідною інформацією та своєчасного прийняття рішень щодо подальшого влаштування кожної дитини;

забезпечити систематичний контроль за виконанням визначених заходів, дотриманням установлених строків та фактичним вирішенням питання подальшого влаштування дітей, які тривалий час перебувають у закладі охорони здоров'я. У разі виникнення обставин, що перешкоджають виконанню запланованих заходів, забезпечити їх своєчасне з'ясування та вжиття додаткових заходів реагування в межах компетенції;

вжити заходів для недопущення необґрунтованого тривалого перебування дітей у стаціонарних закладах охорони здоров'я за відсутності медичних показань, забезпечивши своєчасне вирішення питань їх соціального захисту, подальшого влаштування та організації належного догляду відповідно до індивідуальних потреб кожної дитини та з дотриманням її найкращих інтересів.

Комунальному некомерційному підприємству «Одеська обласна дитяча клінічна лікарня» Одеської обласної ради» забезпечити:

використання листків лікарських призначень відповідно до затвердженої форми № 003-4/о та вимог наказу МОЗ від 29.05.2013 № 435;

спільно зі Службою у справах дітей Одеської обласної державної адміністрації та іншими уповноваженими суб'єктами невідкладно провести індивідуальний аналіз обставин перебування кожної дитини, яка тривалий час перебуває у закладі за відсутності медичних показань для стаціонарного лікування, визначити оптимальну форму її подальшого влаштування з урахуванням стану здоров'я, індивідуальних потреб та найкращих інтересів, забезпечити належну міжвідомчу взаємодію, документування вжитих заходів і контроль за строками їх реалізації, а до вирішення зазначених питань – належний догляд та доступ до необхідних медичних, освітніх і соціальних послуг, не допускаючи необґрунтованого продовження перебування дітей у стаціонарі;

розміщення в кожному відділенні закладу в доступних для пацієнтів місцях інформаційні стенди з актуальними відомостями про права пацієнтів, порядок подання звернень і скарг, а також контактними даними керівництва

закладу, відповідного органу управління у сфері охорони здоров’я та Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Додаток: фото до звіту.

Керівник групи – головний спеціаліст відділу реалізації національного превентивного механізму у сфері охорони здоров’я Департаменту з питань реалізації національного превентивного механізму Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини **Наталія Любченко**

Фото до звіту

Фото 1

Фото 2

Фото 3

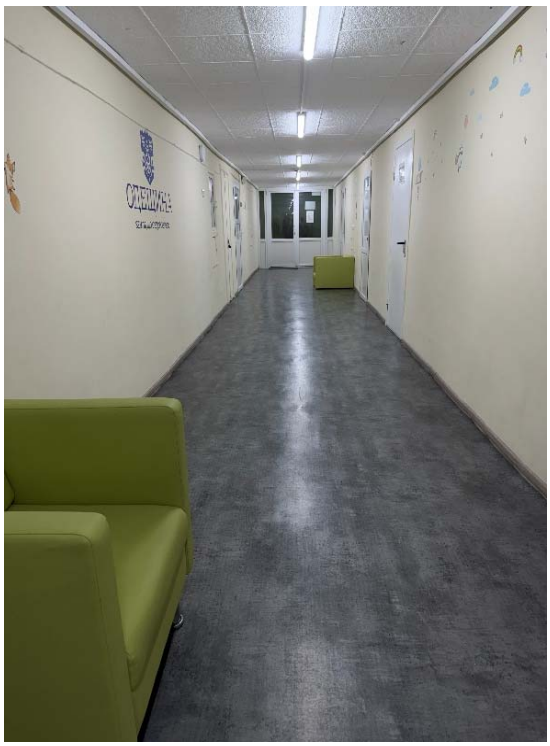

Фото 4

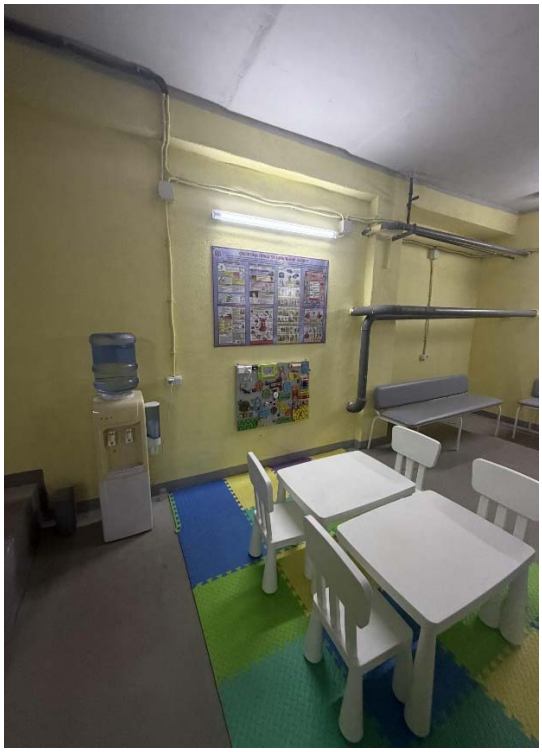

Фото 5

Фото 6

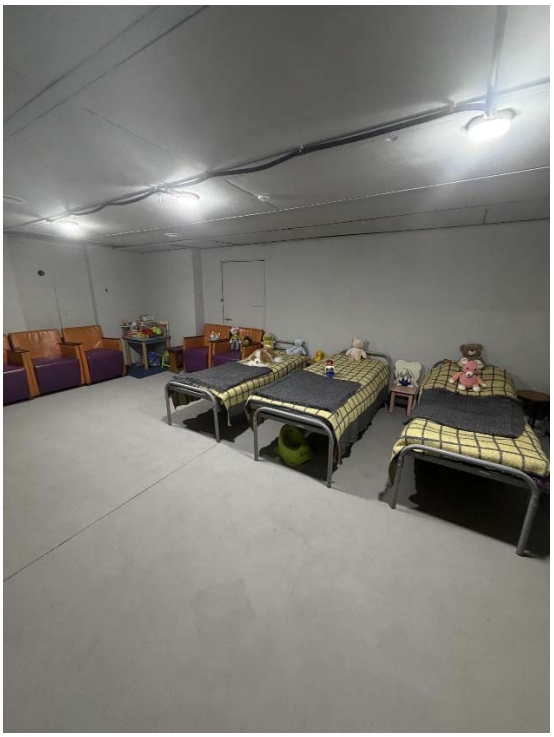

Фото 7

Фото 8

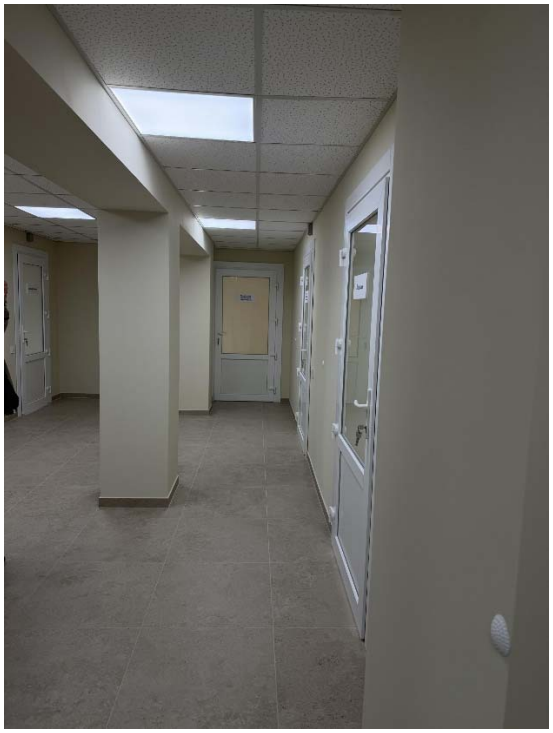

Фото 9

Фото 10

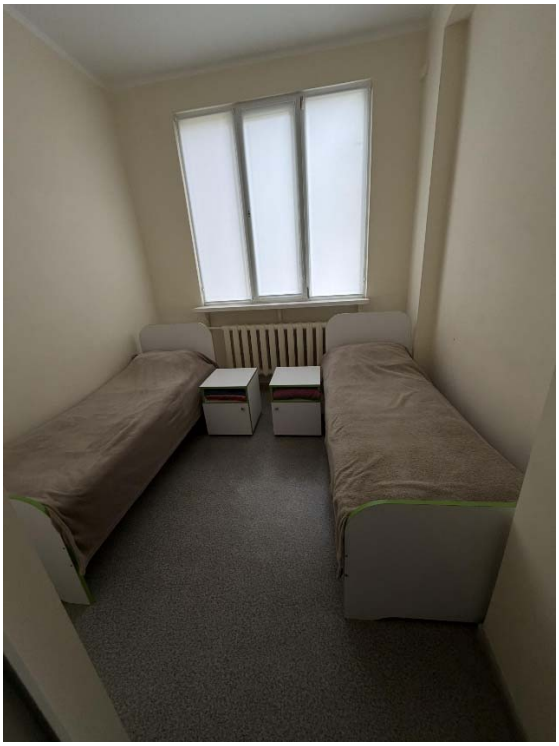

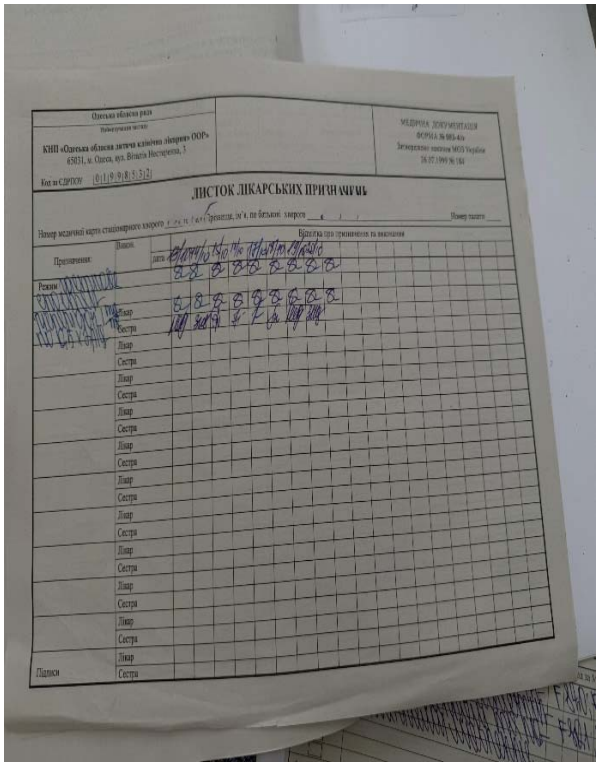
Фото 11

Фото 12

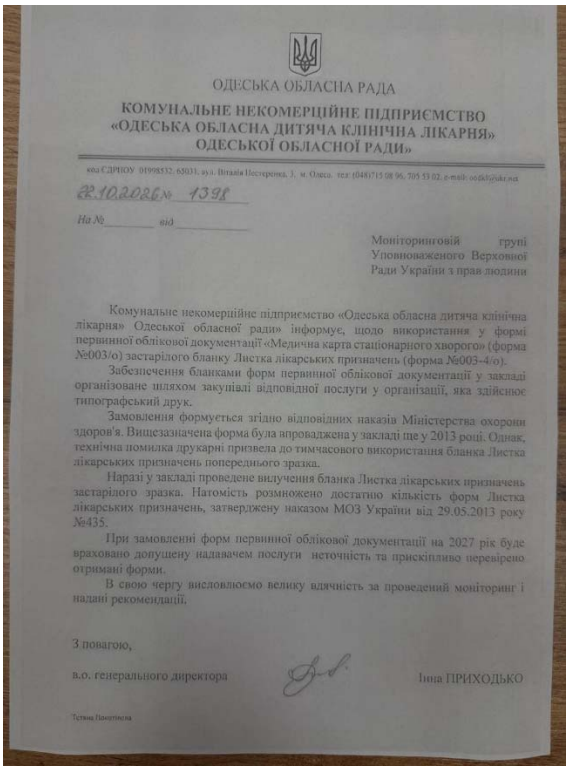

Фото 13

ЛИСТОК ЛІКАРСЬКИХ ПРИЗНАЧЕНЬ

Фото 14

ОДЕСЬКА ОБЛАСНА РАДА

КОМУНАЛЬНЕ НЕКОМЕРЦІЙНЕ ПІДПРИЄМСТВО
«ОДЕСЬКА ОБЛАСНА ДИТЯЧА КЛІНІЧНА ЛІКАРНЯ»
ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

22.10.2026 № 1398

На № від

Моніторинговій групі
Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини

Комунальне некомерційне підприємство «Одеська обласна дитяча клінічна лікарня» Одеської обласної ради» інформує, щодо використання у формі первинної облікової документації «Медична карта стаціонарного хворого» (форма №003/о) застарілого бланку Листка лікарських призначень (форма №003-4/о).

Забезпечення бланками форм первинної облікової документації у закладі організоване шляхом закупівлі відповідної послуги у організації, яка здійснює типографський друк.

Замовлення формується згідно відповідних наказів Міністерства охорони здоров'я. Вищезазначена форма була впроваджена у закладі ще у 2013 році. Однак, технічна помилка друкарні призвела до тимчасового використання бланка Листка лікарських призначень попереднього зразка.

Наразі у закладі проведене вилучення бланка Листка лікарських призначень застарілого зразка. Натомість розмножено достатню кількість форм Листка лікарських призначень, затвердженої наказом МОЗ України від 29.05.2013 року №435.

При замовленні форм первинної облікової документації на 2027 рік буде враховано допущену надавачем послуги неточність та прискіпливо перевірено отримані форми.

В свою чергу висловлюємо велику вдячність за проведений моніторинг і надані рекомендації.

З повагою,

в.о. генерального директора Інна ПРИХОДЬКО